

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงาน
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9
เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม*
DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON
THE PRINCIPLES OF HIS MAJESTY THE KING RAMA IX
ON ACTIVE CITIZENSHIP

รัชณี อิมอก

Ratchanee Im – og

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University, Thailand

E-mail: ratchanee.m173@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม และ 2) หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม เป็นงานวิจัยรูปแบบการวิจัยและการพัฒนา มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) ออกแบบ โดยการออกแบบและพัฒนา รูปแบบ 3) ทดลองใช้ โดยใช้แบบทดสอบ และ 4) ประเมินความพึงพอใจ ใช้แบบประเมินกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้วิเคราะห์สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สรุปภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คือ ADADS MODEL มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1.1) ให้ความสำคัญปัญหา 1.2) กำหนดปัญหาอย่างถ่องแท้ 1.3) หาทางแก้ปัญหา 1.4) ออกแบบการแก้ไขปัญหา และ 1.5) สรุปผลการแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมโดยใช้หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความรู้หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 32.40, S.D.= 17.97),

* Received 9 November 2021; Revised 30 November 2021; Accepted 6 December 2021

($\bar{X}$ = 23.20 , S.D.= 26.37) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 การเปรียบเทียบคะแนนผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X}$ = 4.98, S.D.= 0.07)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การจัดการเรียนรู้, หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9, พลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) development of instructional model based on His Majesty the King Rama IX working principles for promoted good citizenship with social care and 2) found the effectiveness of the learning management model based on His Majesty the King Rama IX working principles for promoted good citizenship with social care. The study was research and development model by 4 steps that including with 1) basic information study, analysis of documents and in-depth interviews 2) design and development of model 3) trial and take a quiz, and 4) satisfaction assessment form. The sample group was students of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School in primary 6, all 30 students. The data was select a specific sample used to analyze average statistics, standard deviation, T-test and content analysis summary. It was found that: 1. development of learning management model is ADADS MODEL, there were 5 steps such as 1) Attentiveness, 2) Define, 3) Alternative, 4) Design Solution, and 5) Summary. For promoted good citizenship with social care by based on His Majesty the King Rama IX working principles, by allowing students to think and solve problems in a systematic way. And 2. The effectiveness of the learning management model that found learners' knowledge after studying was higher than the average score before learning ($\bar{X}$ =32.40, S.D.= 17.97), ($\bar{X}$ = 23.20 , S.D.= 26.37) statistically significantly different .05. The comparison of the scores of learners in the experimental group had higher scores than the control group, statistically significant .05 and the most satisfied was advantage ($\bar{X}$ = 4.98, S.D.= 0.07).

Keywords: Model Development, Instructional Model, His Majesty the King Working Principles, Good Citizenship with Social Care

บทนำ

สังคมจะพัฒนาได้เด็กต้องเป็นพลเมืองดีเพราะเด็กคือรากฐานสำคัญของชาติ เป็นพลังของการขับเคลื่อนประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า (ภาสุมิตรา ภาสุมิตรา, 2560) การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” หลักการดังกล่าวมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นหาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ ทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาค้นหาทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่มีในเรื่องของการพัฒนาเยาวชนในพิธีเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางวันที่ 28 มกราคม 2495 “...อนาคตของชาติทุกชาติย่อมขึ้นอยู่กับเด็กเพราะเด็กก็คือผู้ใหญ่ในเวลาข้างหน้าถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองที่อยู่ในศีลธรรมเคารพต่อบทกฎหมายของบ้านเมืองเสียตั้งแต่ยังเยาว์เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นพลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดีและประเทศจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ก็โดยต้องมีพลเมืองดีดังว่านี้...” พระราชดำรัสข้างต้นแสดงถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ที่ทรงตระหนักและทรงมีวิสัยทัศน์เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีมาเป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษการจะบรรลุเป้าหมายเช่นนั้นได้ เด็กไทยจะต้องได้รับ “การศึกษา” ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างและพัฒนาหล่อหลอมเยาวชนไทยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพการได้เห็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัวและการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษาและชุมชนจะส่งผลให้เด็กไทยเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียมนานาชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2564)

ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างเสรี ต่อสู้กันทางการตลาด กระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้คนนิยมการบริโภคผ่านสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ (อรรณูติตา ศรีบุญเรือง และประภัสสร บุขหมั่น, 2561) ส่งผลให้โครงสร้างของสังคมไทยอ่อนแอ พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน เด็กที่เติบโตมาส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ความสัมพันธ์ของครอบครัวลดน้อยลง ขาดการเอาใจใส่และละเลยในการปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์แสดงให้เห็นความเป็นตัวตนของไทยถูกกลืนและถูกปฏิเสธจากเด็ก และเมื่อเติบโตขึ้นเป็นเยาวชนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความ

รับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียรและความซื่อสัตย์น้อยลง (กิตติชัย สุธาสีโนบล, 2555) จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน รัฐบาลได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 คำนิยมหลัก 12 ประการ และแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 คือ หลักการทรงงานของพระองค์ทั้ง 23 หลักการ ที่ทั่วโลกยอมรับทรงเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนของความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม เพื่อเป็นรากฐานสำคัญ สร้างสรรค์ และกำหนดบทบาทในการพัฒนาเด็ก เน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพ ใจกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งหลักการทรงงานของพระองค์สอนให้เราคนไทยเรียนรู้ที่จะพึ่งกับตนเอง ให้ความสำคัญความเท่าเทียมกันในสังคม และยอมรับความแตกต่าง เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา รวมถึงการตระถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย เราสามารถนำหลักการทรงงานของพระองค์ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (เกษม วัฒนชัย, 2553); (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2553); (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2564) หลักการทรงงานของพระองค์ทรงเน้น “การพัฒนาคน” ทรงยึดหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้จัดทำหลักสูตรประถมศึกษา โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โครงสร้างหลักสูตรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 และได้ร่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เรื่อง หลักการทรงงานของพระองค์ทั้ง 23 หลักการ ได้แก่ การปลูกฝังวิถีชีวิต การทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การทำสื่อ ตัวชี้วัด และการประเมินผล โดยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมให้กับผู้เรียนมีการพัฒนาไปสู่ความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมได้ เช่น ความใฝ่เรียน (พุทธพงษ์ พงษ์พวงเพชร, 2560) ความสามารถทางความคิด (นิญมล สุวรรณศรี, 2560) และความสามารถในการแก้ปัญหา (ศรีสุวรรณ ศรีขันขมา, 2560) ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องร่นำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จำนวน 23 หลักการมาปฏิบัติใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง สามารถพัฒนาเด็กจากการมีความรู้การเป็นพลเมืองดีนำความรู้สู่การปฏิบัติเพื่อไปสู่ความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และ

ส่งเสริมผู้เรียนแสดงความคิดได้อย่างมีอิสระ (เพ็ญพณ พ่วงแพ, 2561) ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (บริสุทธิ์ธรรม พิมพ์ศิริ, 2561) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม โดยการนำแนวพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เรื่อง หลักการทรงงานของพระองค์ทั้ง 23 หลักการ ใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ความรับผิดชอบต่องาน สังคม และการพัฒนาไปสู่ความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Kruse, K., 2021); (Bruce, J. & Marsha, W., 2009)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม หลักการทรงงาน 23 หลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 หลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมวิชาหน้าที่พลเมืองเรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนที่เคยเรียนรายวิชาเพิ่มเติมวิชาหน้าที่พลเมืองเรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตารางสังเคราะห์เนื้อหาทฤษฎี และแบบสอบถาม ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ด้านภาษา และด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.60-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน

30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมในปีการศึกษา 2560 และ 3) ปัญหาอุปสรรคที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการบันทึกข้อมูลลงตารางสังเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 ข้อมูลพื้นฐาน และระยะที่ 3 การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมในปีการศึกษา 2560 และปัญหาอุปสรรคที่พบและแนวทางการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ

แหล่งข้อมูล ได้แก่ การสร้างแบบจำลองสำหรับการออกแบบและการพัฒนา และหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของเอ็ดดี้ (ADDLE Model) (Kruse, K., 2021) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของจอยซ์และเวลล์ (Joyce and Weil Calhoun) มีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) โดยวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม 3) ขั้นตอนการพัฒนา (Develop) เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (คู่มือ) และแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implement) โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดสอบประสิทธิภาพ และ 5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluate) ประเมินและวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมทดลอง จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์กล่าวคือ เป็นผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเสริมในช่วงเช้า คือ เวลา 7.00 – 8.00 น. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และทำการปรับปรุงแก้ไขจากนั้นทำการทดสอบประสิทธิภาพ ใช้กลุ่มผู้ร่วมทดลองจำนวน 30 คน

ทำการปรับปรุงแก้ไขและทดสอบประสิทธิภาพ ใช้กลุ่มผู้ร่วมทดลองเทียบเคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดทดสอบการวัดผลการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 30 คน (กลุ่มควบคุม) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดสอบ ก่อนเรียน 2) ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และ 4) ดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ด้านภาษา และด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.60-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967)

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่า

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่า มีแนวคิดที่น่าสนใจและสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีการผสมผสานทั้งหลักการ แนวคิด เทคนิควิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และเกิดการเรียนรู้ที่ดีจนเกิดทักษะและฝึกการลงมือปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดที่สำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายคือ 1) รูปแบบการเรียนการสอนโน้ตทัศน์ (Concept Attainment Model) ของจอยส์และวีล (Joyce and Weil) พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นโดยใช้แนวคิดของ บรุนเนอร์ กู๊ดนาว และออสติน (Bruner, Goodnow, และ Austin) การเรียนรู้โน้ตทัศน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำได้โดยการค้นหาคุณสมบัติเฉพาะที่สำคัญของสิ่งนั้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่ใช่และไม่ใช่สิ่งนั้นออกจากกันได้ 2) รูปแบบการเรียนการสอนโดยการซักค้าน (Jurisprudential Model) จอยส์และวีล (Joyce and Weil) พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นจากแนวคิดของโอลิเวอร์และเชเวอร์ (Oliver and Shaver) ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหา ประมวลข้อมูล ตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล และแสดงจุดยืนของตนได้ ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการซักค้านอันเป็นกระบวนการที่ใช้กันมานาน มาทดสอบผู้เรียนว่าจุดยืนที่ตนแสดงนั้นเป็นจุดยืนที่แท้จริงของตนหรือไม่ โดยการใช้คำถามซักค้านที่ช่วยให้ผู้เรียนย้อนกลับไปพิจารณาความคิดเห็นอันเป็นจุดยืนของตน และ 3) รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม จากแนวคิดหลักของเธเลน (Thelen) ว่าความรู้เป็นเป้าหมายของกระบวนการสืบสอบทั้งหลาย ความรู้เป็นสิ่งที่ได้จากการนำประสบการณ์หรือความรู้เดิมมาใช้ในการประสบการณ์ใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะแสวงหาความรู้หรือคำตอบมากยิ่งขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมในปีการศึกษา 2560 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ADADS MODEL) ได้แก่ 1) การให้ความสำคัญกับปัญหา (Attentiveness) 2) การกำหนดปัญหาอย่างถ่องแท้ (Define) 3) การหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหา (Alternative) 4) การออกแบบการแก้ไขปัญหา (Design Solution) 5) การสรุปผลของการแก้ปัญหา (Summary) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น 2) การพึ่งตนเอง 3) ความเท่าเทียมกัน 4) การยอมรับความแตกต่าง 5) ความรับผิดชอบต่อสังคม 6) ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย และ 7) การมีคุณธรรมจริยธรรม ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 52.33 และคะแนนภาคความรู้ที่ได้จากการทดสอบความรู้ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00

1.3 จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

1.3.1 สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน พบว่า ผู้เรียนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา เนื้อหายากจนรู้สึกเบื่อ เรียนแล้วไม่ได้ผลกับตนเอง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“วิชาหน้าที่พลเมืองเป็นวิชาที่น่าเบื่อ และไม่ได้ผลแต่ประการใดในการสร้างพลเมืองระบบการศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่โรงเรียนจนมหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้” (นักเรียนคนที่ 1, 2564)

1.3.2 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีการสอนที่เน้นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในการสอบแข่งขันเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และเมื่อเรียนก็เรียนเป็นวิชา ๑ สอบจบได้แต่ละวิชาไม่ได้มีความสัมพันธ์กันในแต่ละวิชา ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“โรงเรียนสอนแต่การแข่งขันกันเพื่อเข้ามหาวิทยาลัย จนต้องไปเรียนพิเศษกัน แต่การสอนให้แข่งขันกันแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่สอนเรื่องความรับผิดชอบ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นจะนำมาซึ่งความเห็นแก่ตัว เมื่อจบจากโรงเรียนมาเข้ามหาวิทยาลัยจะพบกับระบบการศึกษาแบบแยกส่วน เรียนทีละวิชา เรียนครบก็จบได้ ไม่ได้เชื่อมโยงกับความเป็นไปนอกห้องเรียน แล้วก็จะสอนแต่ความรู้ ในตำรา ไม่ค่อยได้สอนความจริง และความเป็นไปของสังคม” (นักเรียนคนที่ 2, 2564)

1.3.3 ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พบว่า ควรจัดวางแผนการเรียนรู้ให้เป็นระบบ เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด เรียนรู้เป็นทีมให้ผู้เรียนฝึกหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“การจัดการเรียนรู้สาระ หน้าที่พลเมืองต้องการมีการวางแผน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอน เรียงลำดับแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน ยึดตามสภาพจริง การเรียนรู้ปัญหาของสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การคิด จะสำคัญมากกว่าการได้รับเนื้อหา ถ้าฝึกให้ผู้เรียนรู้จักหาทางออกจะช่วยเด็กได้ แต่การเพิ่มเนื้อหาให้เด็กเรียนเยอะ ๆ ไม่มีประโยชน์ ไม่ควรเน้นท่องจำ ควรเน้นเรื่องกระบวนการค้นคว้ากระบวนการคิด และแก้ไข” (นักเรียนคนที่ 3, 2564)

1.3.4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ พบว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรอยู่บนพื้นฐานการคิดแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนเห็นปัญหา ศึกษาปัญหา เข้าใจปัญหา หาแนวทางการแก้ไข ไม่ยึดตำราเนื้อหา ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้สอนบนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ โดยให้ผู้เรียน 1) ได้แสดงความคิดในเหตุการณ์เกิดขึ้น 2) เอาปัญหามาให้ผู้เรียนได้ถกเถียง โดยใช้ประสบการณ์ของแต่ละคนเป็นโจทย์ 3) ต้องเน้นให้ผู้เรียนทำโครงการเพื่อหาทางเลือกใหม่ โดยสมมติตัวเองอยู่ในเหตุการณ์นั้น 4) ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาทางเลือก ฝึกคิดอะไรใหม่แก้ปัญหาเป็น 5) ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการประยุกต์ เพราะจะไม่ทำให้ผู้เรียนยึดติดกับเนื้อหาในตำรา” (นักเรียนคนที่ 4, 2564)

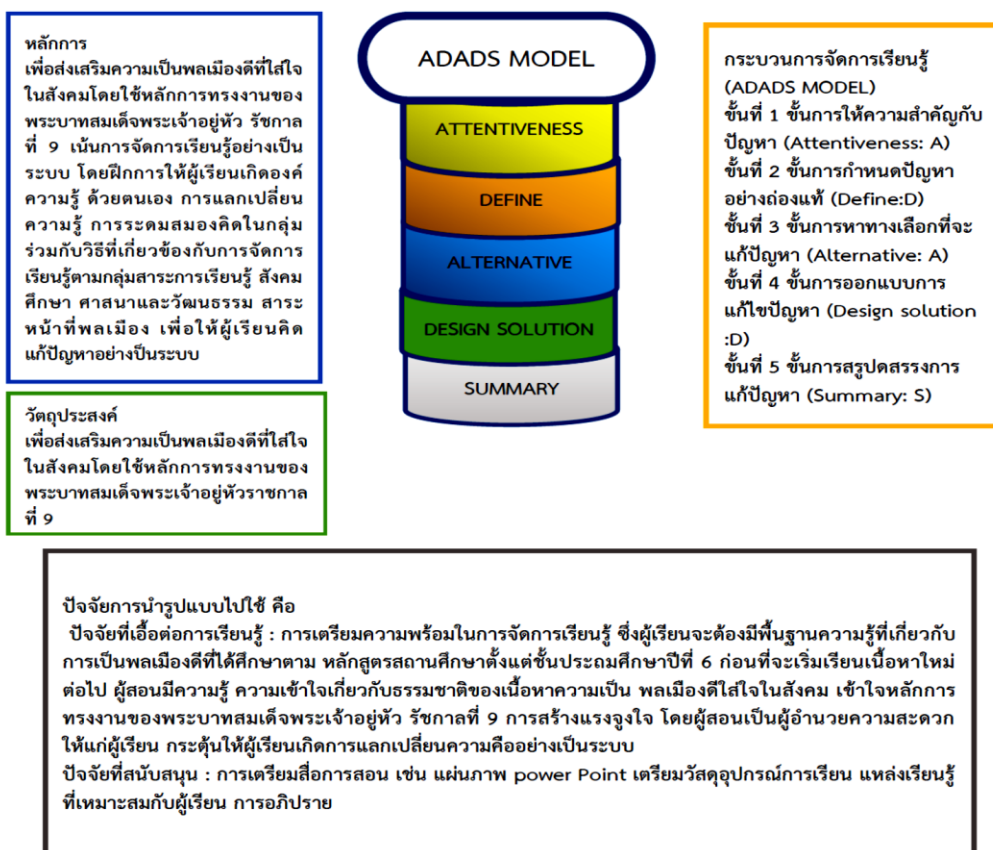
1.3.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ควรเพิ่มเติมเอกสารประกอบการเรียนรู้ สื่อการสอนที่กระตุ้นความสนใจ สื่อควรมีหลากหลาย และมีความเหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ควรเพิ่มเติมเอกสารประกอบการเรียนรู้ สื่อการสอนที่กระตุ้นความสนใจ สื่อมีความหลากหลาย การนำเสนอลำดับขั้นตอนและเนื้อหาอย่างมีระบบมีความเหมาะสม” (นักเรียนคนที่ 5, 2564)

1.4 การสร้างแบบจำลองสำหรับการออกแบบ โดยการพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของเอ็ดดี้ (ADDLE Model) (Kruse, K.) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของจอยซ์และเวลล์ (Joyce and Weil) ประกอบด้วย 1) การให้ความสำคัญกับปัญหา 2) การกำหนดปัญหาอย่างถ่องแท้ 3) การหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหา 4) การออกแบบการแก้ไขปัญหา 5) การสรุปผลของการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้สรุปการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม ดังภาพที่ 1

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม [ADADS MODEL]

ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม

2. การหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมพบว่า

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ พบว่า จากการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้ก่อนและหลังใช้รูปแบบเรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 32.40, S.D.= 17.97) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 23.20 , S.D.= 26.37) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 1) ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}$ = 7.60, S.D. = 1.72)

2) การพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 7.17$, S.D. = 1.02) 3) การยอมรับความแตกต่าง ($\bar{X} = 6.27$, S.D. = 1.55) 4) ความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 1.22) 5) การมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.73) 6) ความเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 1.80$, S.D. = 0.40) และ 7) การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 1.67$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบ พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทุกองค์ประกอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลคะแนนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ADADS MODEL)

คะแนนทดสอบ	n	คะแนนเดิม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	sig
ก่อนเรียน	30	40	23.20	26.37	10.93	29	0.00
หลังเรียน	30	40	32.40	17.97			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ผลการประเมินความรู้ เรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่าจากการทำแบบประเมินเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง พลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม กับกลุ่มทดลอง ได้ปรากฏผลคะแนน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลคะแนนการประเมินเปรียบเทียบความรู้ จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

คะแนนทดสอบ	n	คะแนนเดิม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	sig
กลุ่มทดลอง	30	40	32.40	4.24	10.257	58.00	.000
กลุ่มควบคุม	30	40	21.97	3.62			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม สารหน้าที่พลเมือง เรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมกับกลุ่มควบคุม พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนน ($\bar{X}=32.40$, S.D.= 4.24), ($\bar{X}= 21.97$, S.D.= 3.62)

3. แบบประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.96$, S.D.= 0.09) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.97$,

S.D.= 0.08) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94, S.D.= 0.13) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า มีความพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.98, S.D.= 0.07) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนสวัสดิ์ดีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านบรรยากาศ	4.97	0.08	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.94	0.13	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.98	0.07	มากที่สุด
รวม	4.96	0.09	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่า จากการสังเคราะห์ทฤษฎีความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม (Active citizenship), หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9, ทฤษฎีการเรียนรู้คือทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ของ Vygotsky และ Piaget ดังนั้น ความรู้หรือการเรียนรู้เรื่องใหม่ จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของประสบการณ์เดิม เป็นการแสวงหาความหมายใหม่ ความรู้ความเข้าใจใหม่ และเป็นการสร้างความเข้าใจในภาพรวมมากกว่าเรียนรู้เป็นส่วน ๆ รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 นอกจากนี้ ยังพบว่าปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

- 1) ปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย
- 2) ลักษณะจัดการเรียนรู้ สอนเน้นเนื้อหาเกินไป แต่ละวิชาไม่ได้มีความสัมพันธ์กัน
- 3) ความต้องการ ควรจัดวางแผนการเรียนรู้เป็นระบบ เน้นกระบวนการคิด
- 4) แนวทางจัดการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้บนพื้นฐานการคิดแก้ปัญหา และ
- 5) ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มเติมเอกสารประกอบการเรียนรู้ สื่อการสอนที่กระตุ้นผู้เรียน ใช้สื่อที่มีความหลากหลาย และเหมาะสม ดังผลการวิจัยของ เพ็ญพนา พวงแพ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า 1) รูปแบบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และ เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ขั้นที่ 3 ขั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ของสาระวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 5 ขั้น ประเมินผลงาน และ
- 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องการออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ สังคมศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน 3. ผลจากการขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้สังคมศึกษากับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู มีคะแนนผลการเรียนรู้ เรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา หลังเรียนสูงขึ้น (เพ็ญพณ พ่วงแพ, 2561)

2. การหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่า ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ ผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม สารหน้าที่พลเมือง เรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคมโดยรวมเท่ากับ 4.97 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีหลักการปฏิบัติ วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ การร่วมมือกันเรียนรู้ มีการทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงสู่ความรู้ใหม่ โดยอาศัยทฤษฎีทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative or Collaborative Learning) การออกแบบการจัดการเรียนรู้เน้นความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง เรื่องความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม ดังผลการวิจัยของ ดวงสมร สารแสน ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำเอาสาระต่าง ๆ ในวิชาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาบูรณาการเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นการจัดการเรียนรู้ ขั้นสรุป และขั้นวัดผล พฤติกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรม กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ทักษะการทำงานแบบร่วมมือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความมั่นใจในตนเอง นักเรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ดวงสมร สารแสน, 2550)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่า ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม (ADADS MODEL) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้รับผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ค่าความเหมาะสม / สอดคล้องอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และขั้นตอนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การให้ความสำคัญกับปัญหา (Attentiveness) 2) การกำหนดปัญหาอย่างถ่องแท้ (Define) 3) การหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหา (Alternative) 4) การออกแบบการแก้ไขปัญหา (Design Solution) 5) การสรุปผลของการแก้ปัญหา (Summary) ซึ่งมีประสิทธิภาพจากการทดลองนำไปใช้ส่งผลให้ได้รับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้ทุกระดับชั้น นอกจากนี้ ยังพบปัญหาอุปสรรค ได้แก่ 1) ปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ 2) ลักษณะจัดการเรียนรู้ สอนเน้นเนื้อหามากเกินไป แต่ละวิชาไม่ได้มีความสัมพันธ์กัน 3) ความต้องการ ควรจัดวางแผนการเรียนรู้เป็นระบบ เน้นกระบวนการคิด 4) แนวทางจัดการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้บนพื้นฐานการคิดแก้ปัญหา และ 5) ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มเติมเอกสารประกอบการเรียนรู้ สื่อการสอน การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม พบว่า ประสิทธิภาพความรู้ก่อนเรียนและหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนทุกองค์ประกอบ และการเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการนำงานวิจัยรูปแบบจัดการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น การพัฒนารูปแบบในรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวพุทธ เพื่อสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทแห่งยุคสังคมไทยในปัจจุบัน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษม วัฒนชัย. (2553). หลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ใน เอกสารความรู้ สดร. ลำดับที่ 5 ปีงบประมาณ 2012 สถาบันดำรงราชานุภาพ. สำนักงานปลัด กระทรวงมหาดไทย.

- ดวงสมร สารแสน. (2550). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นักเรียนคนที่ 1. (10 กุมภาพันธ์ 2564). สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน. (รัชนี้ อิ่มอก, ผู้สัมภาษณ์)
- นักเรียนคนที่ 2. (10 กุมภาพันธ์ 2564). ลักษณะของการจัดการเรียนรู้. (รัชนี้ อิ่มอก, ผู้สัมภาษณ์)
- นักเรียนคนที่ 3. (10 กุมภาพันธ์ 2564). ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้. (รัชนี้ อิ่มอก, ผู้สัมภาษณ์)
- นักเรียนคนที่ 4. (10 กุมภาพันธ์ 2564). แนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ. (รัชนี้ อิ่มอก, ผู้สัมภาษณ์)
- นักเรียนคนที่ 5. (10 กุมภาพันธ์ 2564). ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม. (รัชนี้ อิ่มอก, ผู้สัมภาษณ์)
- นิถมล สุวรรณศรี. (2560). สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- บริสุทธิ์ ธรรม พิมพ์ศิริ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Constructivism เพื่อส่งเสริมความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. Veridian E-Journal Silpakorn University, 11(1), 616-632.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- พุทธพงษ์ พงษ์พวงเพชร. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างความรู้และความใฝ่เรียนรู้ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 12(2), 93-106.
- เพ็ญพณ พ่วงแพ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. Veridian E-Journal Silpakorn University, 8(1), 430-447.
- ภาสุดา ภาคผล. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการสังคมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย. วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(3), 975-990.
- ศรีสุวรรณ ศรีขันขมา. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบ คอนสตรัคติวิสต์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หาร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น

- ประถมศึกษาปีที่ 5. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2564).ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. เรียกใช้เมื่อ 19 กันยายน 2564 จาก http://www.rdpb.go.th/rdpb/visit/philosophy_of_sufficiency.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2553). การทรงงานพัฒนาประเทศ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อรัญติตา ศรีบุญเรือง และประภัสสร บุขหมั่น. (2561). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(3), 248-259.
- Bruce, J. & Marsha, W. (2009). Models of Teaching. (8th ed.). New York: Courtesy of Reece Galleries, Inc.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Kruse, K. (2021). Introduction to Design and the ADDLE Model. Retrieved January 12, 2021, from <http://www.e-Learningguru.com/articles/art2-1.html>.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale Reading in Fishbein M (Ed.) Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.